

Motion till riksdagen 2013/14:So380

av **Betty Malmberg och Anne Marie Brodén (M)**

Tidiga insatser för barn och unga

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att öka kunskapen om och användandet av samhällsekonomiska analyser i sociala sammanhang.

Motivering

Finns det något värre än att höra en förskollärare kommentera den stökiga 14-åringen med orden: ”Det visste vi väl redan under dagisåren att det skulle gå illa för henne.” Vi har alla hört och förfärats över sådana uttalanden och att höra det en gång är en gång för mycket. Den berättigade frågan är ju varför inget gjordes i rätt tid.

Alltför ofta tillåts en låt-gå-mentalitet alltifrån förskola upp genom ungdomsåren. En ökad samverkan mellan berörda förvaltningar och myndigheter är en nyckel i sammanhanget. Därtill anser undertecknade att det behövs ytterligare ett nytt synsätt för att i högre grad vidta rätt åtgärder från början för att skydda barn och unga.

Med tanke på de omfattande problem som finns idag med mobbning och psykisk ohälsa bland unga måste mer göras för att stävja situationen. Regeringen har satsat på att ta fram forskningsbaserade metoder mot mobbning men mer behöver göras. Vi anser därför att socioekonomiska studier och metoder behöver utvecklas och framför allt användas.

Att tidiga insatser och förebyggande arbete bidrar positivt till att förebygga socialt utanförskap är de flesta överens om. Men i samband med att olika beslutande instanser behöver vidta mer omfattande åtgärder för att hjälpa barn och unga glöms detta ofta bort. Många gånger hamnar fokus istället på kort-siktiga lösningar för att kostnaderna för just den beslutande förvaltningen eller ansvariga myndigheten ska hållas nere. Få ser insatsen ur ett helhetsperspektiv för kommunen eller än mindre ur ett samhällsekonomiskt perspektiv.

Fel! Okänt namn på

Dessvärre kan det ju också innebära att den utsatte inte får optimal hjälp och blir kvar i ett socialt utanförskap, vilket då också får till följd att samhället sammantaget och på lång sikt förlorar pengar.

Inför beslut om investeringar i infrastruktur används ofta samhällsekonomiska beräkningar. Det är en metod som gör det möjligt att uppskatta den långsiktiga och totala samhällsnyttan av investeringen i fråga. För investeringar i vägar och järnvägar består nyttoeffekterna av sådant som ökad trafiksäkerhet, bättre miljö och kortare restider. Det är värden som är svåra att hänföra till någon speciell myndighet men som har oerhört stor betydelse för alla som bor i Sverige.

Undertecknade tycker att man ska använda samma tankesätt och en liknande metodik då det gäller förebyggande arbete eller då det gäller att sätta in rätt insatser för barn och unga som är på glid eller behöver samhällets hjälp. Att tidigt vidta åtgärder – om än kostsamma sådana – sparar förutom mänskligt lidande också pengar åt samhället. En ung människa som räddas från en framtid som kriminell eller missbrukare är ovärderligt ur såväl individens som andras perspektiv. Det gäller att tänka långsiktigt.

I en rapport som publicerats av Socialstyrelsen (www.socialstyrelsen.se/publicerat/2004/5143/sammanfattning.htm) uppskattas till exempel samhällets kostnader för en enda missbrukare i vuxenlivet till ca 12–15 miljoner kronor under en trettioårsperiod. Skattemedel och samhällsresurser som skulle ha kunnat satsas mycket klokare i ett preventivt syfte, såsom i längre öppettider på fritidsgårdar eller mer personal i skolbarnsomsorgen, då missbrukaren var ung och som då också skulle ha gynnat fler.

Socioekonomiska beräkningar skulle ge politiker och ansvariga tjänstemän bättre beslutsunderlag för att vidta rätt åtgärder och i rätt tid. Och vad skulle kunna vara viktigare än att ha detta perspektiv då det gäller att hjälpa människor till en bättre framtid och för att förbättra vårt samhälle?

Regeringen bör därför överväga att se över hur socioekonomiska beräkningar bättre kan användas för att öka kunskapen i dessa frågor och säkerställa att rätt åtgärder sätts in och det i ett tidigt skede.

Stockholm den 24 september 2013

Betty Malmberg (M)

Anne Marie Brodén (M)